

**PLAN MOT KRÄNKANDE BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH AKTIVA
ÅTGÄRDER MOT DISKRIMINERING**

**HERRGÅRDSDSGYMNASIET
2023**

SÄFFLE KOMMUN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Syfte och mål

1.1 Delaktighet

2. Hälsöfrämjande arbete

3. Förebyggande arbete

3.1 Undersöka

3.2 Sammanställning av resultat

3.3 Sammanfattande analys

4. Aktiva åtgärder

4.1 Aktiviteter och tidsplan

4.2 Åtgärdsrutin

5. Följa upp och utvärdera

6. Bilaga 1 – Skolverket (www.skolverket.se)

1. SYFTE OCH MÅL

Sedan 1 januari 2017 gäller nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering. Likabehandlingsarbetet regleras av tre regelverk; Diskrimineringslagen (2008:567), Skollagen (2010:800) och Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197). Reglerna om aktiva åtgärder mot diskriminering finns i 3 kap. Diskrimineringslagen. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation vilket vi har valt att redovisa i form av en *Plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering* enligt 6 kap. 8§ Skollagen.

Lagarna ställer krav på att vi bedriver ett målinriktat arbete för att främja elevernas rättigheter och trivsel samt förebygga trakasserier och kränkande behandling. Arbetet med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter ska omfatta diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Skolan har också en skyldighet att genomföra arbetet med aktiva åtgärder enligt ett övergripande ramverk. Tillsynsmyndigheter är Diskrimineringsombudsmannen <https://www.do.se/> och Barn- och elevombudet <https://beo.skolinspektionen.se/BEO/>

1.1 Delaktighet

Eleverna är delaktiga i kartläggningar gällande trygghet och trivsel. Vid utvecklingssamtal och klasstid ges möjlighet till diskussion runt trygghetsfrågor.

Vårdnadshavare (när elev är under 18 år) får fortlöpande information kring närvaro via skola24. Vid kontakt med skolan samt på utvecklingssamtal ges ytterligare information gällande skolans pågående arbete. Vårdnadshavare kontaktas om deras barn är inblandade i kränkningsärenden. Observera att det är skolan som äger ärendet och har utrednings- och åtgärdsskyldighet och måste utreda och åtgärda även om vårdnadshavare inte samtycker. Det är skolan som gör bedömningarna och vidtar åtgärder. När elev är 18 år och äldre så sker inte kontakt med vårdnadshavare längre automatiskt utan endast med elevens samtycke. Närvaro samt betyg är dock allmän handling.

Rektor är ansvarig för upprättandet av plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering. All personal i skolan skall vara väl förtrogen med planen och har ansvar för att följa denna samt hålla sig uppdaterad. En aktuell version av plan mot kränkande behandling finns tillgänglig på skolans hemsida.

2. HÄLSOFRÄMJANDE ARBETE

Planen som upprättas för 2023 redovisas till personal i februari. Genomgång av aktuell plan till elever sker därefter med hjälp av mentorer ut i klasserna och säkerställer att eleverna får likvärdig information.

Planerade främjande aktiviteter

- Systematiskt kvalitetsarbete: att använda och utgå från det kommunövergripande årshjulet och enhetens tidsplan för att utveckla det främjande och förebyggande arbetet samt stärka rutiner.
- Fortsatt arbete med att implementera och befästa normmedvetet arbetssätt hos skolpersonalen
- All personal ska utgå ifrån skolans värdegrund i sitt bemötande av elever, vårdnadshavare och kollegor samt skapa och vårda sina relationer.
- Arbetet med tillgängliga lärmiljöer fortsätter under 2023.
- Arbetet med likabehandling kring diskrimineringsgrunder och begrepp fortsätter.
- Temadag planeras för 2023.

3. FÖREBYGGANDE ARBETE

Arbetet bygger på årshjulet för uppföljning och utvärdering.

3.1 Undersöka

Underlag för kartläggning

Kurator sammanställer och analyserar materialet för föregående år i slutet på höstterminen och därefter formuleras direkta och förebyggande åtgärder inför nästa års plan.

- Elevenkät ht 2022
- Elevenkät vt 2022
- Incidentrapporter
- Utredning om kränkande behandling och trakasserier
- Tillbudsrapporter och olycksfall
- Uppföljning och utvärdering av tidigare plan mot kränkande behandling
- Utvärdering av temadag ht 22

3.2 Sammanställning av analys

Elevenkäter 2022

Vårterminens undersökning hade en svarsfrekvens på 42 % medan höstens enkät uppgick till 64 %.

Med fokus på frågan kring trygghet så visar siffran att omkring 90 % av skolans elever upplever sig trygga och siffran är jämn mellan skolans fördelade enheter. Hänsyn bör tas till undersökningarnas svarsfrekvens.

Jämfört med tidigare undersökningar så visar resultatet i analysen höstterminen 2022 att fler elever upplever att vuxna reagerar om en elev blir kränkt. Siffran är 68,2 % jämfört med höstterminen 2021 då siffran var 56,8%.

Incidentrapporter, tillbud och olycksfall

Två incidentrapporter och 11 tillbudsrapporter har inkommit under läsåret, vilket (gällande tillbud) är en ökning jämfört med föregående år. Ett olycksfall har rapporterats under 2022. Tillbudsrapporterna handlar i majoritet om händelser i samband med hantering av fordon.

Utredning om kränkande behandling och trakasserier

Fyra utredningar om kränkande behandling har genomförts under 2022.

Utvärdering av temadag

I december genomförde vi en temadag kring normer, samtycke och relationer. Elever samt personal fick möjlighet att lyssna på kriminolog, genusvetare samt barnrättsexpert Nina Rung som skrivit en bok i ämnet Sexualitet, samtycke och relationer tillsammans med molekylärbiolog och gymnasielärare Erik Bäckström. Boken innehåller verktyg och aktuell forskning i ämnet som är aktuell för all personal i och med läroplansförändringen i ämnet sexualitet, samtycke och relationer.

Nedan följer ett urval från utvärderingen vi genomförde efteråt där eleverna fick svara på frågor såsom, Vem vill DU vara? Vad innebär samtycke? Upplevda skillnader mellan killar och tjejer? Om inte du ska bete dig, vem?

- *Båda parter ska vara med på det man gör, och att man ska ha samma uppfattning om vad som händer.*
- *Att båda vill, ett nej är ett nej.*
- *Killar tar för sig mer och låter inte tjejerna komma till tals. Tjejer är elakare mot varandra...*
- *Killar ska ha en mer "hård" stil, inte gråta eller visa känslor, killar ska helst även ha mycket pengar... Enligt de normer som finns i samhället så ska tjejen vara snäll och gullig...*
- *Killar mer kaxigt och säger elaka saker på skämt, tjejer tar det mer på allvar.*
- *Vara mig själv, trevlig, snäll och omtänksam.*
- *Testosteronet är maktfullkomligt, motverka det genom att göra rätt.*
- *Dom andra runt omkring ska också bete sig, men man börjar med sig själv.*
- *Man bestämmer själv hur man beter sig, allt går att vända om det varit dåligt innan.*
- *Man ska bete sig mot andra som man själv vill bli behandlad.*

Elevhälsan planerar för en ny temadag under höstterminen 2023.

Utvärdering av tidigare Plan mot kränkande behandling

Arbetet kring trygghet är ständigt pågående och all personal har ansvar att hålla sig uppdaterade kring skolans rutiner och handlingsplaner.

3.3 Sammanfattande analys

Det systematiska kvalitetsarbetet gällande underlag för aktiva åtgärder och implementering av rutiner är fortsatt pågående. Vi fortsätter under 2023 arbetet med att ytterligare öka eleverns deltagande i skolans undersökningar då det är en viktig del i skolans främjande och förebyggande arbete.

Rutinen kring främja närvaro (ny höstterminen 2022) blanketterna anmälan till rektor samt incidentrapporter bör fortsatt implementeras.

4. AKTIVA ÅTGÄRDER

Det finns ett fortsatt behov av vuxennärvaro i skolans lokaler avseende undervisningsfri tid. Arbetet med tillgängliga lärmiljöer och det systematiska kvalitetsarbetet med implementering av årshjul, rutiner och dokument fortsätter under 2023.

4.1 Aktiviteter och tidsplan

- Fortsatt vuxennärvaro i och utanför skolans lokaler för att främja trygghet och trivsel.
- Öka elevers deltagande i undersökningar.
- Fortbildning i tillgängliga lärmiljöer för personal fortsätter under 2023.
- Arbeta med värdegrundsfrågor på gruppnivå vid behov.
- Arbetet med likabehandling kring diskrimineringsgrunder och begrepp fortsätter enligt årshjul.
- En temadag planeras inför ht-23

Åtgärder	Tidsplan	Genomförande - ansvarig
Elevinflytande: elevråd och klassråd	Pågående	Rektor och mentorer
Öka deltagandet i elevundersökningar	Pågående	Mentor – rektor och skolkurator
Fortbildning i tillgängliga lärmiljöer	Läsåret 22/23	Förstelärare - rektor
Vuxennärvaro undervisningsfri tid (korridorer, matsal, cafeteria osv.)	Pågående	All personal
Åtgärder efter kartläggning av lärmiljön.	enl. årshjul	Rektor
Temadag	ht-23	EHT/mentorer
Likabehandling (diskrimineringsgrunder/begrepp)	ht-23	Skolkurator/mentorer

Systematiskt kvalitetsarbete

Extra fokus på följande punkter:

1. Vuxennärvaro i och utanför skolans lokaler – gäller all personal.
2. Fortsatt implementering av rutiner. Ny frånvarorutin från hösten 2022.
3. Skolkurator tar stöd av rektorer kring behovet att öka elevers deltagande i undersökningar.

4.2 Åtgärdsrutin

Herrgårdsgymnasiet följer den förvaltningsövergripande rutinen om det inträffar en händelse som misstänks omfatta diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Det är viktigt att all personal uppmärksammar eventuella kränkningar och trakasserier.

5. FÖLJA UPP OCH UTVÄRDERA

Tidpunkt	Aktivitet	Ansvar för genomförande	Deltagare
Januari	Upprätta Plan mot kränkande behandling	Skolkurator	EHT
Februari	Presentation för Personal (plan)	Skolkurator	All personal
Mars	Elevens röst undersökning	Skolkurator	Mentorer
Mars	Presentation för elever (plan)	Mentorer	Elever
April	Sammanställning och analys av enkätresultat (elevens röst)	Skolkurator	EHT
April/maj	Elevenkät	Intendent och skolkurator	Mentorer
Maj	Sammanställning enkätresultat	Intendent	Rektor och skolkurator

Juni	Analys av enkätresultat	Skolkurator	EHT
Augusti	Återkoppling enkätresultat + analys för personal	Skolkurator	All personal
September/Oktober	Återkoppling enkätresultat, analys + begreppsgenomgång för eleverna	Skolkurator	Elever
Oktober	Elevenkät	Intendent	Mentorer
November	Sammanställning av enkätresultat	Intendent	Rektor och skolkurator
December	Analys av · Enkätresultat · Övrigt underlag	Skolkurator	EHT

6. BILAGA 1

Kränkande behandling, mobbning och diskriminering

Förskolor, skolor och övriga verksamheter som lyder under skollagen ska vara fria från kränkande behandling, mobbning och diskriminering. De måste arbeta aktivt med att förebygga och åtgärda kränkningar i samband med verksamheten. Här kan du läsa mer om denna skyldighet.

Vad är kränkande behandling?

Vad som är kränkande behandling måste avgöras i varje enskilt fall.

I dagligt tal kan kränkande behandling omfatta många olika situationer, medan kränkande behandling i skollagens mening är ett snävare begrepp. I skollagen definieras kränkande behandling som ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Både diskriminering och kränkande behandling är förbjudet i förskolor, skolor och andra verksamheter som lyder under skollagen. Skyldigheten att förebygga och åtgärda diskriminering och kränkande behandling regleras dock till stor del i olika lagar: diskrimineringslagen respektive skollagen.

Kränkande behandling är ett beteende som är oönskat av den som blir utsatt. Det är barnet eller eleven som upplever sig vara utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är oönskat. För att det ska vara fråga om kränkande behandling enligt skollagen måste kränkningen vara märkbar och tydlig. Det framgår av förarbetena till bestämmelserna. I förarbetena anges också att den som kränker någon måste förstå att uppträdandet upplevs som kränkande. I många situationer är det uppenbart att ett beteende är kränkande, men om det inte är det måste barnet eller eleven klargöra för den som kränker att beteendet är ovälkommet. Det är viktigt att komma ihåg att det kan vara svårt för ett barn eller en elev att förmedla sin känsla av att ha blivit kränkt. Särskilt yngre barn kan ha svårt att sätta ord på sina känslor på samma sätt som äldre barn och vuxna. Barnet eller eleven kan därför behöva ta hjälp av personalen i verksamheten.

Källor: 6 kapitlet 3 § skollagen och proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, sidan 136- 137.

Hur kan kränkande behandling ta sig uttryck?

Kränkande behandling i skollagens mening kan utföras av en eller flera personer och även riktas mot en eller flera personer. Ett barn eller en elev kan till exempel bli utsatt för kränkande behandling av personal eller av ett eller flera andra barn eller elever i verksamheten. Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma på internet, till exempel på sociala medier.

Bedömningen av vad som är kränkande behandling behöver alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Källor: 6 kapitlet 3 och 9 §§ skollagen och proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, sidan 137.

Vad är mobbning?

Begreppet mobbning finns inte i skollagen. I dagligt tal brukar man använda ordet mobbning om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är alltså ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden.

Källor: 6 kapitlet 3 § skollagen och proposition 2005/06:38 Trygghet, respekt och ansvar – om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, sidan 102.

Vad är diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier?

Diskriminering regleras i diskrimineringslagen. Förenklat är diskriminering att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha sin grund i någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Det finns sex former av diskriminering. Två av dessa är trakasserier och sexuella trakasserier.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen gäller samma regler för skolpersonalens respektive rektorns anmälningsskyldighet som när det gäller upplevd kränkande behandling.

Källor: 6 kapitlet 3 och 10 §§ skollagen och 1 kapitlet 4 § diskrimineringslagen.